ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

ความเชื่อและการพึ่งตนเองของชุมชนในด้านสุขภาพอนามัย

ชื่อผู้เขียน

นางปียาณี จิตเจนสุวรรณ

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ยงยุทธ เปลี่ยนผดุง ประธานกรรมการ อาจารย์ ดร.อุษา ดวงสา กรรมการ รองศาสตราจารย์ ดร. พศิน แตงจวง กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องความเชื่อและการพึ่งตนเองด้านสุขภาพอนามัยของชุมชน มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความเชื่อเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพอนามัยและความสามารถในการพึ่งตนเอง เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของชุมชน ผู้วิจัยได้เลือกหมู่บ้านเดื่องัก ตำบลขัวมุง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ เป็นพื้นที่ในการศึกษา การวิจัยเป็นแบบเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วย ตนเองโดยการสังเกต การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และกระบวนการวิเคราะห์ชุมชน อย่างมีส่วนร่วม แหล่งข้อมูลได้แก่ ผู้นำชุมชน พ่อบ้าน แม่บ้าน หมอพื้นบ้าน ผู้อาวุโลและ กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน ข้อมูลที่ได้ ได้รับการตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง และแยกแยะเป็นหมวดหมู่ตามประเด็นที่ศึกษา แล้วทำการวิเคราะห์และอธิบายปรากฏการณ์ โดยใช้กรอบแนวคิดที่กำหนดไว้ การนำเสนอผลการวิจัยเป็นแบบการบรรยายและสรุปเชิง วิเคราะห์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

 ความเชื่อเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพอนามัยของชุมชน เป็นความเชื่อแบบองค์รวม หรือพหุลักษณ์ซึ่งเป็นความเชื่อแบบดั้งเดิมของชุมชน ทำให้ชุมชนยังคงภูมิปัญญาการรักษา

1

พยาบาลแบบพื้นบ้านดั้งเดิมอยู่ ความเชื่อนี้ยังคงมีการถ่ายทอดโดยเฉพาะครอบครัว ซึ่ง ถ่ายทอดโดยผ่านการเข้ารับการดูแลรักษาแบบพื้นบ้านและสมาชิกในครอบครัวมีส่วนช่วย อย่างใดอย่างหนึ่ง ทำให้เกิดการเรียนรู้ ความเชื่อของชุมชนที่มีพื้นฐานมาจากระบบคิดแบบ องค์รวมนี้ ทำให้ชุมชนมีทางเลือกในการดูแลสุขภาพตามความต้องการของตน แม้ว่าระบบ คิดแบบใหม่ที่เรียกว่าการแพทย์แผนปัจจุบันซึ่งเป็นระบบคิดแบบแนวดิ่งจะเข้ามา ชุมชนก็ ยอมรับในฐานะที่เป็นทางเลือกอีกทางหนึ่ง

 ความสามารถในการพึ่งตนเอง ด้านสุขภาพอนามัยของชุมชนเชื่อมโยงกับความ เชื่อในการรักษาพยาบาลแบบพื้นบ้าน ทำให้ชุมชนมีทางเลือกหลาย ๆ ทางและทำให้ชุมชน สามารถตัดสินใจเลือกรับบริการด้านสุขภาพอนามัยได้ตามความต้องการและความเหมาะสม กับอัตภาพของตน

ন

Health Beliefs and Self-Reliance of Communities Mrs.Peyanee Jitjansuwan

Nonformal Education

Examining Committee

Thesis Title

Author

M.Ed.

Asst.Prof.Youn	gyudh	Plianpadung
Lect.Dr.Usa		Daungsa
Assoc.Prof.Dr.	Pasina	Thanchuang

Abstract

This thesis examined issues related to community health care beliefs and selfreliance in health care matters. The site chosen for the study was Due Ngok Village, Khua Moong Sub-District, Sarapee District, Chiang Mai Province. The study was of qualitative nature. In collecting data and information the researcher personally observed what was going on, interviewed people and participated in focus group discussions. The community analysis process was a participant one. Key informants comprised community leaders, household leaders, folks doctors, senior villagers and various community groups. Obtained data/information were checked for accuracy and classified/categorized according to predetermined study themes. Subsequently, explanations and analyses were carried out based on predetermined theoretical framework.

Findings were as follows:

1. Community health care beliefs were found to have been of wholistic and/or pluralistic nature, the very beliefs it had always possessed. Such beliefs made it possible for the community to continue its age-old traditional health care practices. They were found to have been transmitted within individual families wherein certain

ଲ

members underwent those practices and were aided, in one way or another, by others. In the process, mutual learning occurred resulting in those wholistically thinking and learning system-based beliefs presenting themselves as viable health care alternatives at the community's disposal. Modern medicine with its accompanying modern practices, representing the new and vertical thought system, did not come in to replace the age-old and traditional. Rather, they were taken by the community as yet another alternative.

2. The community health care self-reliant ability was also found to have been linked with traditional health care beliefs, thus, enabling the community to enjoy various alternatives and making it capable of choosing the ones it deemed most relevant and appropriate to its needs and conditions.

Д